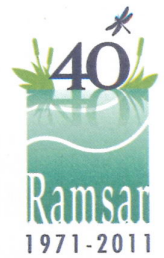


13 ปี

ของประเทศไทย กับอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ



สาระน่ารู้

ประเทศไทย เป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar Convention) ลำดับที่ 110 เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2541



แรมซาร์ (Ramsar) คืออะไร

ชื่อเมืองในประเทศอิหร่าน ซึ่งจัดให้มีการประชุมเพื่อรับรองอนุสัญญา เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514 (ค.ศ. 1971)



พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (แรมซาร์ไซต์)

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีคุณสมบัติทางนิเวศวิทยา เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ เช่น เป็นพื้นที่ที่หาได้ยาก มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่มีสถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์หรือถูกคุกคาม การดูแลรักษาเป็นไปตามกฎหมายที่มีอยู่ของแต่ละประเทศ



องค์กรพันธมิตรในประเทศไทย



องค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ



องค์การพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ ประจำประเทศไทย



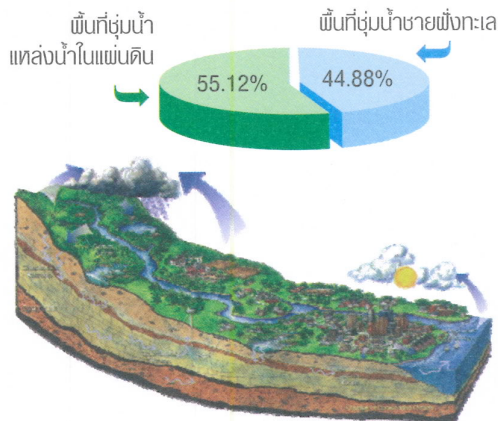
สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย



กองทุนสัตว์ป่าโลกสากล ประเทศไทย



สถานภาพและความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำ



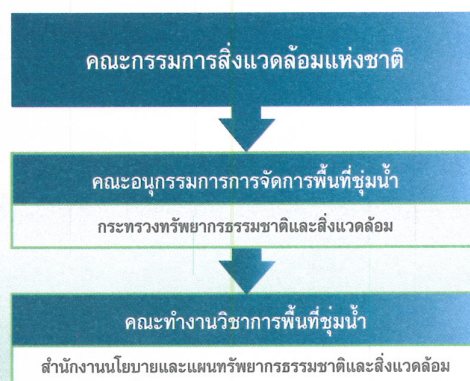
พื้นที่ชุ่มน้ำในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 7.5 ของพื้นที่ประเทศ แบ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำแหล่งน้ำในแผ่นดิน (Inland Wetlands) เช่น ห้วย หนอง บึง พร ทะเลสาบ เป็นต้น ประมาณ 10.25 ล้านไร่ และพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเล เช่น ป่าชายเลน ชายหาด หาดเลน ปะการัง เป็นต้น ประมาณ 12.63 ล้านไร่ พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นแหล่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก โดย พบนกอย่างน้อย 755 ชนิด ปลา 824 ชนิด พืช 836 ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและสัตว์เลื้อยคลาน อย่างน้อย 51 ชนิด

พลับพลึงธาร (Crinum thaianum)



หรือ "หญ้าช้อง" พืชประจำถิ่นที่พบแห่งเดียวในโลก ที่ประเทศไทย พบมากใน อ.กะเปอร์ และ อ.สุขสำราญ จ.ระนอง และ อ.ตะกั่วป่า อ.คุระบุรี จ.พังงา อยู่ในภาวะถูกคุกคามและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ โดยเฉพาะ-การขุดหัวไปขายและการขุดลอกคลองธรรมชาติ ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการอนุรักษ์และการเสนอเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

การบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

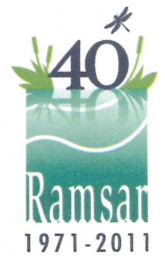


ในปี พ.ศ. 2536 ได้มีการประชุมระหว่างหน่วยงานเพื่อหาแนวทางจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศ โดยมีมติให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานประสานงานกลางประสานการดำเนินงานและจัดตั้งคณะกรรมการการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ และคณะทำงานวิชาการพื้นที่ชุ่มน้ำ ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2545 คณะอนุกรรมการการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำได้มีมติให้มีการตั้งคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการในระดับจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดที่มีพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศเพื่อยกร่างกฎ ระเบียบหรือข้อกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่ในระดับจังหวัดด้วย

ปัจจุบันเครื่องมือหลักในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ คือ **มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2543 และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552** ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

ผลการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ



เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญา

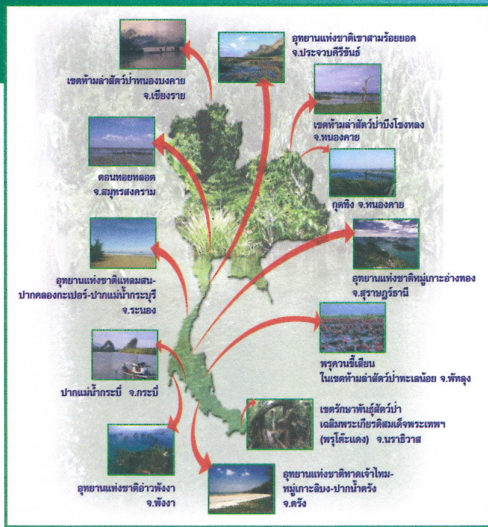
ประเทศไทย เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ เป็นลำดับที่ 110 เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2541 โดยเสนอพื้นที่ชุ่มน้ำ "พรุควนขันเสียน" ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จ.พัทลุง เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศหรือแรมซาร์ไซต์แห่งแรกของประเทศไทย



การเสริมสร้างจิตสำนึก

วันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก จัดเป็นประจำในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ของทุกปี ตามหัวข้อที่อนุสัญญา กำหนด โดยในปี พ.ศ. 2554 นี้ ใช้หัวข้อว่า "Forests for Water and Wetlands" กิจกรรมเสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ ในรูปของเครือข่ายชุมชน กลุ่มอนุรักษ์ต่างๆ โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนและชุมชน การศึกษาสำรวจและวิจัย เพื่อวางแผนจัดการ โดยเฉพาะพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ **หลักสูตรท้องถิ่น** โดยความร่วมมือกับโรงเรียน สำนักงานพื้นที่เขตการศึกษาและชุมชนในพื้นที่ ฯลฯ

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar site)



ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ชุ่มน้ำที่อยู่ในทะเบียน**พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ**ของอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำรวมทั้งสิ้น 12 แห่ง โดยอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน 9 แห่ง และอยู่ในพื้นที่ชุมชนและ/หรือที่สาธารณะ รวม 3 แห่ง

พื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการเสนอเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศในทะเบียนของอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำจะได้รับการคุ้มครอง ดูแลรักษาและการใช้ประโยชน์เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่มีอยู่ของประเทศไทย เนื่องจากอนุสัญญาไม่มีข้อห้ามหรือข้อกำหนดใดๆ เพิ่มเติมภายหลังการขึ้นทะเบียน



กองทุน Ramsar Small Grants Fund



ประเทศไทยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนนี้ 2 โครงการ คือ 1) โครงการวิจัยแผนการใช้น้ำสำหรับบึงบอระเพ็ดอย่างยั่งยืน และแผนการจัดการทรัพยากรน้ำของบึงบอระเพ็ดแบบบูรณาการ โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2547 และ 2) โครงการสร้างจิตสำนึกและกระบวนการเรียนรู้การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำมาร้อยยอด ในปี พ.ศ. 2545 โดยมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย

ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำ

ข้อมูลสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำ ดำเนินการศึกษารวบรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 จนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ นอกจากนี้ ยังได้ผลิตสื่อเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถติดต่อขอรับได้ที่สำนักความหลากหลายทางชีวภาพ สำนักงานฯ หรือดาวน์โหลดในรูปแบบ pdf ได้จาก wetland.onep.go.th



นโยบายและแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

ประเทศไทยได้จัดทำนโยบาย มาตรการและแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ รวม 3 ฉบับ ประกอบด้วย

- นโยบาย มาตรการและแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ พ.ศ. 2540-2546
- แผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ พ.ศ. 2546-2550
- แผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ พ.ศ. 2551-2555

นอกจากนี้ยังได้จัดทำมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 เพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำด้วย



การประสานความร่วมมือกับข้อตกลงพหุภาคีอื่นๆ

- อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ในโปรแกรมงานระบบนิเวศแหล่งน้ำในแผ่นดิน และระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง
- การอนุรักษ์ถิ่นที่อยู่อาศัยของนกอพยพในเส้นทางการบินเอเชียตะวันออก-ออสเตรเลีย
- กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ฯลฯ



แหล่งข้อมูล :

1. สำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ. www.ramsar.org
2. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. รายงานแห่งชาติว่าด้วยการอนุรักษ์อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ, 2552.
3. สมศักดิ์ สุนทรนวกัทร. มารู้อีกกับพลังพลับพลาธรร...พืชใกล้สูญพันธุ์.



สำนักความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
60/1 ซอยพิบูลวัฒนา 7 สามเสนใน
พญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์/โทรสาร 0 2265 6636
<http://wetland.onep.go.th>